

شان امام زمان(عج) واسطه فیض «هدایت» تکوینی و امان بخشی است

استاد مهدویت حوزه علمیه با انتقاد از استفاده برخی افراد از واژه «تاجگذاری» برای امامت امام زمان(عج) گفت: شان امام(عج) دیده شدن نیست ...

استاد مهدویت حوزه علمیه با انتقاد از استفاده برخی افراد از واژه «تاجگذاری» برای امامت امام زمان(عج) گفت: شان امام(عج) دیده شدن نیست بلکه واسطه فیض بودن، هدایت تکوینی و امان بخشی است؛ چند نفر نبی خاتم را دیدند، امام صادق(ع) را چند نفر از شیعیان و یا مردم دیدند، بنابراین دیده شدن جزء شئون نبوت و امامت نیست؛ امام مقام حجت الهی بودن خود را در حضور و غیبت دارد و مدیریت خود را به صورت تکوینی اعمال می کند.

محمدصادق کفیل روز نهم ربیع الاول در تقویم ما به مناسبت آغاز دوران امامت امام دوازدهم، روز امامت امام زمان(عج) نام نهاده شده است و این رخداد برای ما از اهمیت بسیاری برخوردار است.

این سوال مطرح است که به مناسبت بزرگداشت این روز چه مباحثی باید بیشتر در فضای جامعه مطرح شود، یا گاهی دیده می شود در برخی از هیئت ها و منابر تعبیر «تاجگذاری» در این روز به کار برده می شود؛ تعبیری که شاید با فرهنگ شیعی چندان سازگار نباشد.

خبرنگار ایکننا برای بررسی بیشتر این موضوعات با حجت الاسلام والمسلمین محمدصادق کفیل، استاد مهدویت حوزه علمیه گفت و گو کرده است که در ادامه آن را می خوانیم؛

ایکننا - گاهی در هیئت ها از روز ۹ ربیع و آغاز امامت حضرت ولیعصر(عج) با تعبیر روز تاجگذاری امام زمان(عج) یاد می کنند، آیا اساسا این تعبیر با فلسفه امامت و مبانی دینی ساز گاری دارد؟

در تاریخ اهل بیت(ع)، آغاز امامت ها مراسم ویژه ای نداشته است یعنی با شهادت یکی از ائمه(ع) امام دیگر امامت امت را عهده دار می شدند ولی مراسمی برای این کار وجود نداشت و جامعه عمدتا درگیر شهادت امام قبلی بوده است و مردم با امام جدید بیعت می کردند لذا با شهادت هر امام، امامت منتقل شده است. به صورت طبیعی امامان ما حاکم نبودند که حکومت منتقل شود؛ جز حضرت علی(ع) که حاکم بودند ائمه دیگر اساسا حکومتی تشکیل ندادند. البته بحث امام زمان کمی متفاوت است، چون ایشان امام زنده هستند و ما در عصر ایشان زندگی می کنیم آغاز امامتشان اهمیت بیشتری دارد.

امامت جعل الهی است و نه جعل مردم؛ وَ جَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ يَا مَرْتًا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَائِدِينَ. مردم در شهادت هر امامی دنبال می کردند تا امام بعدی را بشناسند و با او پیوندی برقرار کنند و حتی در مواردی می بینیم که امام را مورد آزمون قرار می دادند و اگر علم غیب داشت به امامتشان معترف می شدند. در مورد امام زمان(عج) چون اساسا ایشان در پس پرده غیبت است و ۹ ربیع بحثی از حکومت امام(ع) وجود ندارد و امام(ع) بعد از شهادت امام عسکری(ع) حاکم نشدند که سخن از تاجگذاری به میان بیاوریم.

به نظر بنده ما نباید از چنین تعبیری استفاده کنیم که هیچ ریشه دینی هم ندارد و شایسته جایگاه حکومت اسلامی هم نیست چه رسد به امامت؛ ۹ ربیع فقط آغاز امامت است و نه حکومت و اگر حکومت امام زمان(عج) هم تشکیل می شد و یا بشود باز چیزی به عنوان تاجگذاری نداریم؛ تاجگذاری فرهنگ شاهان عمدتا مستبد در طول تاریخ بوده است که سنخیتی میان آنان و حکومت اسلامی وجود ندارد. بنابراین در عین اینکه واژه، واژه مطلوبی نیست کاربرد آن هم غلط است و اصلا نسبتی با امامت ندارد.

ایکننا - ما معمولا در طول سال مناسک زیادی در شهادت و میلاد ائمه(ع) برپا می کنیم و از جمله این مناسک هم گرامیداشت روز نهم ربیع است، در منابر وعظ و خطابه و جلسات شادی چه مطالبی متناسب با این روز باید بیان شود؟

آغاز امامت حضرت با آغاز غیبت همزمان بوده است یعنی امام وقتی به امامت رسیدند غیبت صغری ایشان هم آغاز شده است؛ به صورت طبیعی ما در ۹ ربیع بسترسازی می کنیم تا امام(عج) را از غیبت نجات دهیم؛ امام(ع) برای حفظ جان و اینکه با طاغوت بیعت نکنند و شیعیان امتحان شوند در پرده غیبت هستند لذا عملا مباحث ما باید پیرامون بحث میثاق با آن حضرت و چرایی غیبت و همراهی با امام(ع) باشد تا این غیبت تبدیل به ظهور شود یعنی ما وقتی ۹ ربیع دیگر می آید اندوه بیشتری پیدا می کنیم که یک سال دیگر از غیبت آن حضرت گذشت. ما در ۹ ربیع به سمت جشن و شادی رفته ایم تا امامت امام را گرامی بداریم ولی قبلا

این شیوه نبوده است که در آغاز امامت‌ها، جشن و پایکوبی داشته باشند.

در منابر وعظ و سخنرانی باید تمرکز ما بر این مسئله باشد که چه کنیم تا ظهور رخ دهد و غیبت طولانی نشود و مردم را هم متوجه این حقیقت بکنیم. البته اصل برپایی مراسم و پخش شربت و شیرینی و ایجاد موکب در سطح شهرها خوب است زیرا مردم را به یاد امام(عج) می‌اندازد ولی برای آگاهی بخشی بیشتر به جامعه باید تمرکز بر کارهایی داشته باشیم که غیبت را به تاخیر نمی‌اندازد.

ایکنا - امامت در امتداد نبوت است و هر کدام فلسفه خاص خود را دارند؛ ما امروز در شرایط غیبت هستیم و اگر بشر معاصر و امروزی به خدا احتجاج کند که برای من امامی نبود تا مسیر هدایت را تشخیص دهم، چه پاسخی برای او وجود دارد؟

ببینید شان امام(عج)، دیده شدن نیست بلکه واسطه فیض بودن، هدایت تکوینی و امان بخشی است؛ چند نفر نبی خاتم را دیدند؟ امام صادق(ع) را چند نفر از شیعیان و یا مردم دیدند؟ بنابراین دیده شدن جزء شئون نبوت و امامت نیست؛ امام مقام حجت الهی بودن خود را در حضور و غیبت دارد و مدیریت خود را به صورت تکوینی اعمال می‌کند؛ اگر امام هادی(ع) در سامراء بودند طبیعتاً با جمع محدودی مرتبط بودند ولی ایشان سازمان وکالت را ایجاد کردند تا بتوانند با شیعیان در سراسر بلاد اسلامی ماند قم و ری و ... مرتبط باشند یا امام رضا(ع) در ایران بودند ولی با مردم عرب در مناطق دیگر ارتباط داشتند؛ امروز هم علما به عنوان نواب عام آن حضرت حضور دارند و خود امام زمان(عج) هم دستور داده اند که در حوادث واقعه به روایت احادیث ما مراجعه کنید؛ فارجعوا الی روایت احادیثنا. امام عسکری(ع) به شدت در دوران خودشان تحت نظر بودند تا غیبت امام زمان(عج) برای مردم نهادینه شود و مردم یاد بگیرند که باید ابتدا به نواب خاص سپس عام مراجعه کنند ولی اینها به معنای عدم مدیریت امام نیست.

ایکنا - در مورد ولایت فقیه رویکردهای متفاوت وجود دارد؛ چگونه باید بین امامت و ولایت فقیه تبیین درستی ارائه کنیم؟

در مورد ولایت فقیه آرای بی‌شماری چون ولایت مطلقه و امور حسبه را داریم؛ آنچه مهم است تأکید بر این نکته است که ولی فقیه گرچه شان مدیریت جامعه اسلامی و حکومت اسلامی را بر عهده دارد ولی این به معنای مساوی بودن با امامت نیست. شان امامت فقط مختص به ۱۲ امام منصوص یعنی اهل بیت(ع) نبی مکرم اسلام(ص) هستند و هیچ کسی با ائمه(ع) قابل مقایسه نیست. امام خمینی و مقام معظم رهبری هم بارها بر این مسئله تأکید فرمودند که ما کجا و قنبر غلام علی(ع) کجا؛ ائمه لا یقاس بهم احد هستند؛ حتی برخی استفاده از واژه «تالی تلو» را هم نادرست می‌دانند و اینکه گفته شود قمر منیر بنی هاشم تالی تلو امام است را هم غلط می‌دانند. بنابراین مراد از ولایت فقیه تداوم نقش حاکمیتی امام(ع) است.

ایکنا - گاهی شبهاتی در مورد تولد امام زمان(عج) مطرح شده است و شاهدیم که به اهل سنت نسبت داده شده که معتقدند امام زمان به دنیا نیامده است، چه دلایلی برای اثبات عقیده شیعه دال بر زنده بودن امام مهدی(عج) وجود دارد؟

امام عسکری(ع) دو کار متفاوت و نقیض را خیلی خوب انجام دادند؛ هم امام عصر را مخفی نگه داشتند تا جانشان محفوظ بماند و هم به خوبی معرفی کردند مثلاً وقتی بحث خواندن نماز میت بر پیکر مطهر امام عسکری(ع) پیش آمد، امام زمان(عج) جعفر کذاب را کنار زدند و هیچ اعتراضی هم بلند نشد و همه پذیرفتند و نگفتند که ایشان کجا بوده که حالا آمده نماز خوانده است؛ تشییع امام عسکری(ع) خیلی سنگین بود و خیلی‌ها شاهد این ماجرا بودند.

ادله تولد هم زیاد است از جمله در منابع اهل سنت هم روایات زیادی آمده از جمله روایت ائمه بعدی اثنی عشر خلیفه؛ من مات و لم یعرف و ...؛ حدیث ثقلین هم مؤید این مسئله است. روایت لولا الحجه هم دلیل دیگری است. در اهل سنت روایات متواتری داریم که دال بر تولد است؛ بهترین دلیل برای امکان چیزی، وقوع آن است؛ در منابع ما تولد نقل شده و فراوان هم نقل شده است یعنی اگر کسی از منظر کلامی نپذیرد اتفاقی تاریخی است و مهمتر اینکه اهل سنت باید برای عدم تولد دلیل داشته باشند.

ما از آنان می‌خواهیم که یک دلیل بیاورند که امام در آخرالزمان به دنیا خواهد آمد؛ ممکن است گفته شود که به دنیا نیامدن دلیل نمی‌خواهد ما می‌پرسیم اگر کسی معتقد است که امام زمان(عج) در آخرالزمان به دنیا خواهند آمد باید یک دلیل برای این مسئله بیاورند؛ یک روایت نداریم که چنین چیزی در آن مطرح شده باشد. حتی یک روایت در صحیح بخاری و صحاح دیگری وجود ندارد. بنابراین ما می‌پرسیم به چه دلیلی می‌گویید به دنیا نیامده است و می‌گویند به دنیا نیامدن دلیل نمی‌خواهد ولی اینکه مدعی باشیم بعداً به دنیا خواهند آمد باز نیازمند دلیل است.

در اهل سنت فراوان داریم افرادی را که معتقدند حضرت مهدی(عج) به دنیا آمده است لذا نظریه مخالفت، نظریه عمومی اهل سنت نیست و به آن‌ها نسبت داده شده است.

گفت وگو از علی فرج زاده- ایکننا